

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ในจังหวัดนครสวรรค์

Causal Relationship of Driving Tambon Training Unit of Sangha Central
Region in Nakhonsawan Province

พระราชรัตน์เวที¹ และจรูญศักดิ์ สุนทรเดชา²

Phrarachrattanavedhi and Jaroonsak Soonthondachar

Received: November 4, 2019

Revised: January 28, 2020

Accepted: January 30, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ และ 2. ตรวจสอบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Hair และคณะ จำนวน 410 คน จากประชาชนใน 15 อำเภอในจังหวัดนครสวรรค์ โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.921 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity มีค่าทดสอบเท่ากับ 8670.903 ($p < .000$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากเมทริกซ์

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

² บริษัท เอเชีย คอนเนคท์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520; Asia Connect Corporation Company Limited Lamplatiw, Lat krabang, Bangkok 10520

Corresponding author, e-mail: p.siththinxin@gmail.com, Tel. 081-3794663

เอกลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.869 แสดงว่า ตัวแปรในข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กันเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 55.61 องศาอิสระเท่ากับ 40 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.05143 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.014 ดังนั้นปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ และการสื่อสารมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, การขับเคลื่อน, หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

Abstract

The objectives of this research were 1. to study causal relationship of driving tambon training unit of sangha central region in Nakhonsawan province and 2. To verify the goodness-of-fit of causal relationship of driving tambon training unit of sangha central region in Nakhonsawan Province. This research was a quantitative research. Determine the size of the sample group according to the concept of Hair and ed. al. was 410 persons from the people in the 15 district in Nakhonsawan province by multi-stage random sampling. The tool used for data collection was questionnaire which has the confidence value of 0.921. Data analysis using descriptive statistics and analyze through the linear structural relationship model with the social science program.

The research findings revealed that:

1. Statistic value of Bartlett's Test of Sphericity with 8670.903 test values ($p < .000$) indicated that the correlation matrix between all observed variables of the sample was different from the identity matrix at statistical significance of 0.01. And the Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) had a value of .869

indicated that the variables in this data set were appropriate to be used to analyze the structural equation model.

2. The causal model relationship of driving tambon training unit of sangha central region in Nakhonsawan Province that developed in consistent with empirical data, based on the Chi-square value = 55.61, df = 40, probability (p) equal to 0.05143, Goodness of fit Index (GFI) was equal to 0.98. Adjusted Goodness of fit Index (AGFI) was equal to 0.94 The Root Mean Squared Residuals (RMR) was equal to 0.014. Therefore, factors such as participation, leadership, communication had relationships and affect to driving tambon training unit of sangha central region in Nakhonsawan Province.

Keywords: Causal Relationship, Driving, tambon training unit of sangha central region

บทนำ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) จัดตั้งขึ้นตามระเบียบของมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลพุทธศักราช 2546 มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนา ท้องถิ่นระดับ ตำบลสู่หมู่บ้าน โดยความร่วมมือประสานงานระหว่างวัด บ้าน และส่วนราชการ ได้มี บทบาทและเป็นแกนนำในการส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ในการที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการพัฒนา 1) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม 2) ด้านสุขภาพ อนามัย 3) ด้านสัมมาชีพ 4) ด้านสันติสุข 5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 6) ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ 7) ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม และ 7) ด้านสามัคคีธรรม เป็นการพัฒนาโดยยึดเอาท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งเป็น ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้ช่วยเหลือตนเองได้เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศที่ ยั่งยืน และมั่นคง โดยอาศัยหลักกรรมทางพระพุทธศาสนา โนม่น้าวจิตใจประชาชน ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ (กองพุทธศาสนศึกษา, 2551)

ปี 2561 มีตำบลฝ่ายอาณาจักรหรือฝ่ายบ้านเมือง จำนวน ๗,๒๕๔ ตำบล (กรมการ ปกครอง, 2559) มีวัดที่เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวนมากกว่า ๖,๕๐๐ วัด ครอบคลุมเกือบทุกตำบลฝ่ายบ้านเมือง ซึ่งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้นอนุวัตตามเขตการ ปกครองของฝ่าย การขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในจังหวัดนครสวรรค์ พระเทพปริยัติเมธี รองศาสตราจารย์ ดร. เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ มีนโยบายที่จะพัฒนาศักยภาพ

และเพิ่มจำนวนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ให้ครบทุกตำบลตามเขตปกครอง บ้านเมือง และดำเนินงานเชิงบูรณาการร่วมกับท้องถิ่นด้วยการประสานกับองค์กรและหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ โดยให้มีการส่งเสริมและฟื้นฟูหน่วยให้มีความเข้มแข็ง เป็นศูนย์กลาง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และศูนย์กลางของชุมชนท้องถิ่นในการเทิดทูนสถาบันหลักอัน ประกอบด้วย สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ดำรงคงอยู่คู่สังคมไทย ปัจจุบันจังหวัดนครสวรรค์มีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) จำนวน 122 หน่วย ซึ่งทุก หน่วยได้จัดกิจกรรมการศึกษาอบรม แนะนำ สั่งสอน ตลอดจนสงเคราะห์ประชาชน เพื่อประโยชน์ และความรู้ของชุมชนตามศักยภาพ บางหน่วยไม่สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด ไว้ได้ เนื่องจากขาดปัจจัยหลายประการ อาทิ บุคลากรและอุปกรณ์ที่จะมาสนับสนุนการดำเนินงาน โดยการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์อาศัยการบริหาร แผนพัฒนาสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2559-2563) เป็นแผนที่ใช้เป็นกรอบแนวทางใน การพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีแนว ทางการดำเนินการ ประกอบด้วย การบริหารแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติ, การติดตามประเมินผล, การ จัดทำข้อเสนอแนะและเสนอความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ, การสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม, การพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงตามหลักธรรมาภิบาล, การกำหนดเกณฑ์ประเมินผล และ สรุปลผลการดำเนินงาน การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการ ขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเพื่อพัฒนาเป็นตัวแบบการขับเคลื่อนหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีประสิทธิผล และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน อันจะ เป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาเชิงพื้นที่ และการประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วย อบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อตรวจสอบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยอาศัยแนวคิดของ Hair และคณะ ที่ได้เสนอเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ในการวิเคราะห์ โมเดลลิสเรล (LISREL Model) โดยพิจารณาจากขนาดของโมเดล ซึ่งโดยทั่วไปมักใช้ผู้ตอบจำนวน 5-20 คน ต่อค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 1 ตัว ทั้งนี้โมเดลการวิจัยมีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า จำนวน 41 ค่า ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีจำนวนระหว่าง 205-820 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 410 ฉบับ คิดเป็น 10 เท่าของพารามิเตอร์ โดยแจกกับประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดแบ่งตามอำเภอ 15 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอหนองบัว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอตาคลี อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอลาดยาว อำเภอตากฟ้า อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปิน และอำเภอชุมตาบง โดยแบ่งกระจายกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ครอบคลุมในกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกำหนดใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก (Lottery) เพื่อให้ได้รับทราบถึงสภาพปัญหาของแต่ละกลุ่มตัวอย่างได้อย่างชัดเจน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน มีจำนวนทั้งหมด 80 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบมีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ 0.95 รายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละตอนเป็นดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารองค์กรในการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ แบบสอบถามตอนที่ 2-5 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) (Likert, R, 1970) และตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง ใช้วิธีการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จาก ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 รูป/คน มาเป็นข้อคำถามซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC 0.8-1 ทุกข้อ ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Ronna CT, & Laurie C, 200371) การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (α : Cronbach's Alpha Coefficient) โดยเครื่องมือการวิจัยได้ค่าของแบบสอบถาม 0.921 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ (Cochran, W. G., 1977)

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน (Thayer, Lee O., 1961) ทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรให้ได้เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีนัยสำคัญทุกตัวแปร แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเอกลักษณ์ (Identity Matrix) ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = KMO) ของตัวแปรอยู่ระหว่าง .797-.840 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของข้อมูลเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดี-ดีมาก (Hair, J. F., and Other, 2010)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สถิติการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ตรวจสอบตัวแปรมีความสัมพันธ์เหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์ได้โดยดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยค่า Chi-Square, χ^2/df , CFI, GFI, AGFI, RMSEA และ SRMR

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นสถิติทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ มีค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 8670.903 ($p < .001$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy : KMO) มีค่าเท่ากับ .869 โดยมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรในข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กันเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไป

เมื่อพิจารณาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 19 ตัวแปร พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) มีจำนวน 136 คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .308 ถึง .843 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ทุกตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการขับเคลื่อนหน่วยย่อย
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปร	PART1	PART2	PART3	PART4	LEAD1	LEAD2	LEAD3	LEAD4	COMM1	COMM2	COMM3	COMM4	DRV1	DRV2	DRV3	DRV4	DRV5		
PART1	1.000																		
PART2	.678**	1.000																	
PART3	.807**	.677**	1.000																
PART4	.596**	.464**	.828**	1.000															
LEAD1	.553**	.488**	.656**	.678**	1.000														
LEAD2	.589**	.495**	.620**	.694**	.809**	1.000													
LEAD3	.382**	.436**	.496**	.603**	.657**	.865**	1.000												
LEAD4	.552**	.530**	.651**	.722**	.789**	.858**	.890**	1.000											
COMM1	.525**	.501**	.604**	.706**	.715**	.740**	.696**	.750**	1.000										
COMM2	.480**	.507**	.453**	.518**	.592**	.783**	.740**	.738**	.790**	1.000									
COMM3	.522**	.482**	.592**	.680**	.582**	.746**	.765**	.790**	.846**	.797**	1.000								
COMM4	.452**	.516**	.548**	.518**	.402**	.509**	.585**	.599**	.709**	.607**	.797**	1.000							
DRV1	.459**	.316**	.550**	.565**	.428**	.461**	.511**	.543**	.601**	.439**	.639**	.721**	1.000						
DRV2	.361**	.412**	.555**	.502**	.500**	.487**	.546**	.610**	.641**	.502**	.654**	.769**	.776**	1.000					
DRV3	.350**	.377**	.526**	.534**	.627**	.577**	.563**	.585**	.718**	.541**	.653**	.586**	.731**	.807**	1.000				
DRV4	.323**	.308**	.347**	.417**	.527**	.558**	.490**	.564**	.550**	.497**	.571**	.558**	.605**	.564**	.703**	1.000			
DRV5	.381**	.339**	.413**	.556**	.535**	.606**	.554**	.594**	.649**	.485**	.661**	.589**	.645**	.538**	.538**	.826**	1.000		
Mean	3.62	3.52	3.41	3.56	3.49	3.72	3.77	3.68	3.38	3.64	3.42	3.65	3.79	3.77	3.97	3.98	3.87		
SD	.89	.83	.93	.99	.78	.76	.74	.80	.83	.78	.92	.79	.83	.83	.77	.74	.71		

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .869, Bartlett's Test of Sphericity = 8670.903, df = 136, p = .000

** p < .01

2. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยย่อยประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยพิจารณาปรับโมเดลจากดัชนีดัดแปลงโมเดล (Modification Indices) และได้ปรับโมเดลจำนวน 105 เส้นทาง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 55.61 องศาอิสระเท่ากับ 40 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.05143 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.014 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.031 และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานระหว่างตัวแปรสูงสุด (Largest Standardized Residuals) เท่ากับ 2.80 ซึ่งสนับสนุนว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลจากการปรับโมเดล ทำให้ได้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าสถิติการวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรเหตุ	ตัวแปรผล		COMM		DRIVE	
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
PART	0.35** (0.05)	-	0.35** (0.05)	0.22** (0.04)	0.31** (0.06)	0.09 (0.06)
LEAD	0.59** (0.05)	-	0.59** (0.05)	0.36** (0.06)	0.49** (0.06)	0.12* (0.06)
COMM	-	-	-	0.62** (0.08)	-	0.62** (0.08)
ค่าสถิติไค-สแควร์ = 55.61 df = 40 p = 0.05143 GFI = 0.98, AGFI = 0.94 RMR = 0.014						
ตัวแปร	PART1	PART2	PART3	PART4	LEAD1	LEAD2
ความเที่ยง	0.52	0.56	0.78	0.89	0.82	0.94
ตัวแปร	LEAD3	LEAD4	COMM1	COMM2	COMM3	COMM4
ความเที่ยง	0.79	1.00	0.81	0.74	0.87	0.62
ตัวแปร	DRIV1	DRIV2	DRIV3	DRIV4	DRIV5	

ความเที่ยง	0.70	0.83	0.78	0.55	0.63
สมการโครงสร้างตัวแปร	COMM	DRIVE			
R SQUARE	0.77	0.84			
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง					
ตัวแปรแฝง	COMM	DRIVE	PART	LEAD	
COMM	1.00				
DRIVE	0.80	1.00			
PART	0.79	0.67	1.00		
LEAD	0.85	0.72	0.75	1.00	

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, $***p < .01$ $*p < .05$

TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบจำลองการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 47.86 องศาอิสระเท่ากับ 37 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .109 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลตัวแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดนครสวรรค์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .95 ซึ่งมีความใกล้เคียง 1 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .013 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานระหว่างตัวแปรสูงสุด (Largest Standardized Residuals) เท่ากับ 3.22 ซึ่งสนับสนุนว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 1.00 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ในช่วง 0.72 ถึง 0.85 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน (ค่าความสัมพันธ์เป็นบวก ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) ของสมการโครงสร้างตัวแปรภายในแฝง พบว่า การสื่อสาร (COMM) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.77 แสดงว่า ตัวแปรภายในโมเดล คือ การมีส่วนร่วม (PART) และภาวะผู้นำ (LEAD) สามารถ

ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการสื่อสารได้ร้อยละ 77 การขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.64 แสดงว่า ตัวแปรภายในโมเดล คือ การมีส่วนร่วม (PART) ภาวะผู้นำ (LEAD) และการสื่อสาร (COMM) ได้ร้อยละ 64

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรในโมเดล พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรงระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก คือ การมีส่วนร่วม (PART) และภาวะผู้นำ (LEAD) มีอิทธิพลทางตรงต่อการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ (DRIVE) น้อยกว่าค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านการสื่อสาร (COMM) แยกเป็นอิทธิพลทางตรง 0.09, 0.12 มีอิทธิพลทางอ้อม 0.31, 0.49 เป็นอิทธิพลรวม 0.22, 0.36 ตามลำดับ แสดงว่าการสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่านของการมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำ

สรุปวิเคราะห์ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ได้ร้อยละ 77 แต่หากร่วมกันอธิบายความแปรปรวนโดยผ่านการสื่อสารองค์กร สามารถอธิบายได้ร้อยละ 84 แสดงว่าการสื่อสารองค์กรเป็นส่วนสนับสนุนให้การขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ขณะเดียวกันยังพบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมสูงกว่าอิทธิพลทางตรงแสดงให้เห็นว่า ด้านการสื่อสารองค์กรมีส่วนสนับสนุนให้การขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

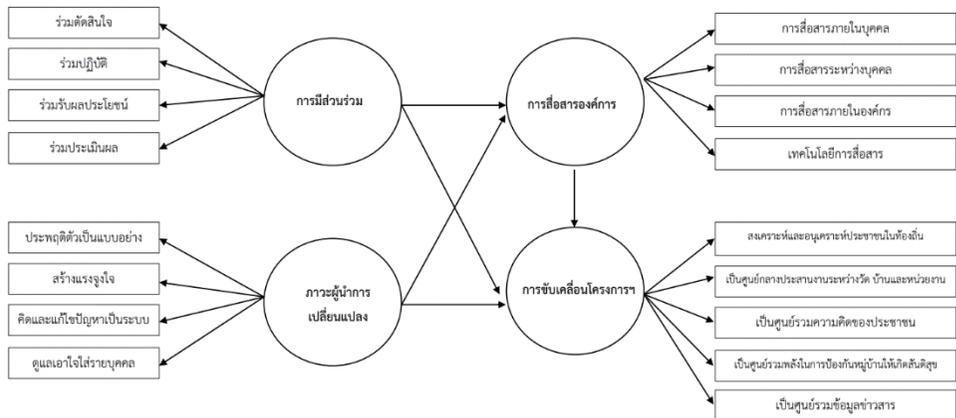
อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการมีส่วนร่วม (PART) ภาวะผู้นำ (LEAD) และการสื่อสาร (COMM) ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ (DRIVE) ผลการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ที่ได้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การมีส่วนร่วม (PART) ภาวะผู้นำ (LEAD) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ (DRIVE) ผ่านการสื่อสาร (COMM) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.84 กล่าวคือสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 84.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ นาควัชร (2560) ได้ศึกษาวิจัย “แบบจำลองปัจจัยความสำเร็จของโครงการพลังงานชุมชนต้นแบบ” พบว่า ปัจจัยการสื่อสารองค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลต่อ

ความสำเร็จของโครงการได้ในระดับมาก นอกจากนี้พบว่าการเสริมสร้างความสำเร็จของโครงการ ควรให้น้ำหนักกับปัจจัยการสื่อสารองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีในการสื่อสาร รองลงมา เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล เนื่องจากมีอิทธิพลโดยตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของโครงการ ขณะเดียวกันต้องส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของโครงการพลังงานชุมชนต้นแบบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ รักษาติ เจริญ, ดำรงค์ศักดิ์ จันทโททัย, จันทนา อินทนิมและเมทีณี แสงกระจ่าง (2016) ได้ศึกษาวิจัย “ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนมิติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติสู่การปฏิบัติ” พบว่า ปัจจัยผู้นำและผู้ปฏิบัติงานของนโยบายเป็นปัจจัยชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนมิติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน 3) ความผูกพันต่อองค์การ 4) ลักษณะของผู้ปฏิบัติ และ 5) ลักษณะการทำงาน และยังสอดคล้องกับพระครูอาทร วชิรกิจ (มานะ ฐานสิโร) (2561) ได้ศึกษาวิจัย “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” พบว่า ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข และด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร ควรมีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข มีการประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันโดยวัดเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกัน เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน ดังนั้นแล้วจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสมการโครงสร้างจึงสรุปได้ว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ และการสื่อสาร มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ($\chi^2 = 55.61$, $df = 40$, $p = 0.05143$, $RMSEA = 0.031$)

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์

จากภาพที่ 1 โมเดลการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ แสดงให้เห็นว่าจากผลของการวิจัย “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์” พบว่า การขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความพร้อมรับต่อสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น (ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง) โดยการประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ตาม คิดและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมถึงการดูแลเอาใจใส่ผู้ปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นำ ผู้ปฏิบัติและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์รวมถึงการร่วมประเมินผล ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่จะส่งผลการผู้นำและผู้ตามขับเคลื่อนโครงการได้ คือ การสื่อสารเป็นการทำให้ระหว่างบุคคล ระหว่างองค์กร ภายในบุคคลโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นเครื่องมือย่อมทำให้บรรลุเป้าประสงค์อย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การสื่อสารองค์การมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสื่อสารภายในองค์กร ดังนั้นควรกำหนดกลยุทธ์ด้านการสื่อสาร เพื่อยกระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกัน ในจังหวัดนครสวรรค์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรส่งเสริมการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย และช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การจัดเวทีย่อยเพื่อเป็นตลาดนัดความรู้สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันของสมาชิกหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดนครสวรรค์และผู้ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2562). *ข้อมูลการปกครองส่วนภูมิภาค ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559*. เข้าถึงได้จาก <http://www.zcooby.com/2559-thailand-information-number-statistics>.
- กฤษณ์ รักชาติเจริญ คารงศักดิ์ จันโททัย จันทนา อินทนิม และเมธิณี แสงกระจ่าง. (2016). ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติสู่การปฏิบัติ. *วารสาร BU Academic Review*, 15(2).
- กองพุทธศาสนศึกษา. (2551). *คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ปิยะ นาควิษระ. (2560). แบบจำลองปัจจัยความสำเร็จของโครงการพลังงานชุมชนต้นแบบ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(1).
- พระครูอาทรวชิรกิจ (มานะ ฐานิสฺสโร). (2561). *การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร*. (พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. (Third Edition). New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Hair, J. F., Black. W. C., Babin. B. J. And Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective*. (7th ed). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Likert, Rensis. (1970). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. *Reading in Attitude Theory and Measurement*. Fishbein. Martin. (Ed). New York: Wiley & Son.
- Ronna, CT, Laurie C. (2003). Indexes of item- objective congruence for multidimensional items. *Int J Test*, 3(2).
- Thayer, Lee O. (1961). *Administrative Communication*. Homewood Illinois: Richard D. Irwin, Inc.